

**Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Агросаноат
мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси тизими ходимлари учун
коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишни
ташкил этиш юзасидан
УСЛУБИЙ КЎРСАТМАЛАР**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Услубий кўрсатмалар Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари учун коррупцияга қарши курашиш масалаларида ички идоравий ўқитишни ташкил этиш бўйича услубий кўрсатмаларни белгилайди.

2. Мазкур Услубий кўрсатмалар коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларни олдини олиш ва уларни содир этишга олиб келаётган сабабларни бартараф этиш, ходимларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш ва уларни қонун ҳужжатларига ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатларига риоя қилиш руҳида тарбиялашга қаратилган.

3. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимларини коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқув дастурлари ва материаллари ушбу Услубий кўрсатмаларга мувофиқ ишлаб чиқилади.

4. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг кадрлар бошқармаси / бўлими ходимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари тўғрисидаги маълумотларни йиғади ва таҳлил қилади.

**2-боб. Коррупцияга қарши курашиш бўйича
ўқитиш ишларининг асосий тамойиллари**

5. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари қуйидаги тамойилларга таянади:

холислик ва илмийлик - коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқув материалларини тайёрлашга масъул бўлган шахслар уларни илмий фактлар, Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талаблари ва халқаро стандартларга мувофиқлигини таъминлайди;

амалийлик - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимларини коррупцияга қарши ўқитишнинг шакллари, усуллари ва материаллари амалий аҳамиятга эга бўлиши, ҳақиқий вазиятларга асосланиши, шунингдек, ходимлар томонидан олинган материалларни тушуниши даражаси ва муайян амалий вазифаларни ҳал қилиш учун қўллаш олиш имкониятини, кейинчалик назоратини қамраб олиши зарур;

кетма-кетлик ва тизимлилик - коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқув материалларининг тайёрлаш ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимларини ўқитиш тартиби кетма-кет тарзда, тузилмавий-мантиқий тизим шаклида амалга оширилади. Ўқитиш умумий тушунчалар ва ходисалардан яқка тартибга, соддадан мураккабга, базавийдан ривожланганга ва ҳ.к. асосида амалга оширилади;

хаммага мўлжалланганлик - коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг мавжуд билимлари ва кўникмаларини ҳисобга олиш, барча ходимларга тушунарли бўлган ўқув материалларини шакллантириш асосида амалга оширилади;

дифференциал ёндашув - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларини коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари муайян функциялар / фаолият йўналишларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш натижаларини инобатга олади. Коррупциявий хавф-хатари юқори бўлган лавозимларни эгаллаб турган ходимлар ўқшимча махсус тарзда коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитилади;

ўқитиш ишларининг усуллари ва шакллари доимий асосда такомиллаштириш - Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ўқув материалларини ишлаб чиқиш, ўқитиш, шунингдек, ходимларининг билимларни ўзлаштирганлигини текширишда техник ва илмий тараққиётнинг инновациявий ютуқларидан фойдаланишга интилади.

3-боб. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишларининг устувор вазифалари

6. Ўқитиш ишларининг шакли ва усуллари белгилаш, шунингдек, коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқув материалларини шакллантиришда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларини коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишга масъул бўлган шахслар қуйидаги устувор вазифаларга асосланишлари лозим:

коррупциянинг моҳияти, унинг шакллари, жамият ҳаётининг турли соҳаларида намоён бўлиши хусусиятлари, ушбу воқеликнинг сабаблари, ижтимоий-хавфли ва зарарли оқибатлари ҳақида умумий тасаввурни шакллантириш;

Ўзбекистан Республикаси қонунчилиги ва коррупцияга қарши курашиш бўйича хулқ-атворнинг маънавий-ахлоқий қадриятларига қатъий ва сўзсиз риоя қилинишига асосланган хулқ-атвор моделини шакллантириш;

ходимларни Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида амал қиладиган, коррупцияга қарши курашишга қаратилган тамойиллар, талаблар ва тартиб-таомиллар билан таништириш;

коррупциявий хавф-хатарлар юз беришига кўмаклашувчи ҳолатларни аниқлаш ва олдини олиш, коррупциявий хулқ-атворга нисбатан мурасасизликни намоёништириш қобилиятини шакллантириш.

4-боб. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишларини шакллантириш ва ўтказишга масъул шахслар

7. Инспекция тизимида коррупцияга қарши курашишга масъул бўлинма (кейинги ўринларда - Коррупцияга қарши курашиш бўлинма) Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларини коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқув режаларини тайёрлашда қатнашади, коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқув материалларини ишлаб чиқади, ўқитиш ишларини мувофиқлаштиради, шунингдек, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши курашиш бўйича тамойиллари ва талабларига риоя қилинишини мониторинг ва назорат қилиш услубига мувофиқ Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишларининг тартиб-таомилларини мониторинг ва назорат қилади.

8. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларини коррупцияга қарши ўқитишга кадрлар бошқармаси (бўлими)ни ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг бошқа таркибий бўлинмаларини жалб қилади.

9. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларини коррупцияга қарши ўқитиш режаларини тайёрлаш ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида ўқув материалларини ишлаб чиқишда манфаатдор идоралар билан ҳамкорлик қилади.

10. Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси ўқув материалларини тайёрлашга ва коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишларини халқаро ёки тегишли тажрибага эга бўлган маҳаллий ташкилотлар билан шартнома тузиш асосида учинчи шахсларни жалб қилиши мумкин.

5-боб. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш муддатлари ва даврийлиги

11. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимлари учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари бир йилда камида бир марта амалга оширилади.

12. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари Ўзбекистан Республикаси қонунчилигида ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатларида назарда тутилган мажбурий тарзда малака ошириш давомида таълим олганлиги ҳамда қўшма конференциялар, йиғилишлар, симпозиумлар ўтказилишидан қатъи назар амалга оширилади.

13. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимлари қуйидаги ҳолларда бир йилда бир мартадан ортиқ коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқишда иштирок этади:

агар ходим коррупциявий хавфи юқори бўлган лавозимни эгаллаб турган бўлса;

лавозимга тайинлаш ва ротация қилинишда, агар шахснинг янги лавозими коррупциявий хавф-хатари юқори бўлган лавозимлар рўйхатига кирса,

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик аниқланганда ёки бажарилаётган функциянинг коррупциявий хавфи даражаси ошганда;

Инспекция бошлиғи, унинг ўринбосарлари ҳамда ҳудудий бўлинмалари раҳбарларининг топшириғига кўра.

14. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш кундузги шаклда ёки масофавий ўқитиш электрон платформасидан фойдаланган ҳолда ходимларнинг зарурий тайёргарлиги ва билимларини ошириш ҳамда назорат қилиш ишлари ўтказилиши мумкин. Барча Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқишда иштирок этиши учун масофавий ўқитиш электрон платформасига кириш имконияти мавжуд бўлиши керак.

15. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш ишлари Инспекция бошлиғи, унинг ўринбосарлари ҳамда ҳудудий бўлинмалар раҳбарлари томонидан белгиланган муддатларда амалга оширилади.

16. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларига ишга қабул қилинган ходимлар ишга қабул қилинган пайдан бошлаб икки ҳафта муддатда коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишларда иштирок этиши ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ички ҳужжатлари билан таништирилиши лозим.

6-боб. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш турлари ва шакллари

17. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш қуйидагича амалга оширилади:

барча ходимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитиш;
коррупциявий хавф-хатар даражаси юқорироқ бўлган лавозимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш тизими элементларини жорий этишга масъул бўлган ходимлар учун коррупцияга қарши махсус ўқишларни ташкил этиш.

18. Коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитиш Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг барча ходимлари учун мажбурий бўлиб, коррупцияга қарши курашиш соҳасида Ўзбекистан Республикаси қонунчилиги ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатлари, коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик содир этилганда ҳаракат қилиш қоидалари ва тартиби, шунингдек, уларни содир этганлик учун жавобгарлик бўйича билим ва кўникмаларни олишга қаратилади.

19. Коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитиш натижаларига кўра Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимлари ўрганилган материалларни ўзлаштирилганлиги ва тушунилганлигини ҳамда олинган билим ва

кўникмаларни амалиётда кўллай олишларини текширишга қаратилган тест топширишлари лозим.

20. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимлари камида 90 % саволларга тўғри жавоб берса, коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитишни муваффақиятли тамомлаган ҳисобланади.

21. Коррупциявий хавф-хатар даражаси юқорироқ бўлган лавозимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш коррупцияга қарши умумий ўқитишдан ташқари куйидаги маълумотларни ўз ичига олиши керак:

коррупциявий хавф-хатарларни идентификация қилиш ва камайтириш усуллари ва турлари;

коррупцияга йўл қўймаслик мақсадида юқори лавозимларда коррупциянинг намоён бўлиш шакллари ва турларини.

22. Коррупциявий хавф-хатар даражаси юқорироқ бўлган лавозимлар учун коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитишдан қатъи назар амалга оширилади.

23. Коррупциявий хавф-хатар даражаси юқорироқ бўлган лавозимлар рўйхати Коррупцияга қарши курашиш бўлинмаси томонидан Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш бўйича мувофиқлаштирувчи шахслар кўмагида Инспекция бошлиғи томонидан тасдиқланган Инспекция тизимида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш услубиётига мувофиқ шакллантирилади.

24. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашишни ташкил этишга масъул бўлган ходимлар учун ўқитиш коррупцияга қарши курашиш соҳасида экспертларни жалб қилган ҳолда малакасини ошириш, шунингдек, ихтисослаштирилган ваколатли учинчи шахслар томонидан ташкил этиладиган тренингларида қатнашиш шаклида ҳар икки йилда камида бир марта амалга оширилади.

25. Мазкур Услубий кўрсатмаларнинг 26-бандида кўрсатилган малака ошириш ва тренинглари камида 40 (қирқ) соат давомида ўтказилади.

26. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашишни ташкил этишга масъул бўлган ходимлар учун коррупцияга қарши махсус ўқитиш коррупцияга қарши курашиш соҳаси қонунчилигидаги ўзгаришлар, коррупцияга қарши курашиш тизимларни кўриш ва давлат органларида коррупцияни бартараф этиш бўйича чора-тадбирларни амалга оширилишини ўрганишни қамраб олиши лозим.

7-боб. Коррупцияга қарши укув дастури

27. Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ходимларига коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ўқитиш амалий аҳамиятга эга бўлиши ҳамда янги билимларни ўргатиши ёки:

коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги қонунчиликни, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг коррупцияга қарши курашиш бўйича ички ҳужжатларни,

жумладан, ўрнатилган тақиқлар, чекловлар, мажбуриятлар ва рухсатномалар, хизмат хулқ-атвориға қўйиладиган талаблар, коррупциявий тавсифдаги ҳуқуқбузарликлар аниқланганда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимлари ҳаракатларининг кетма-кетлиги билан боғлиқ билимлар;

Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари фаолиятининг турли йўналишларида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш қобилиятини, коррупцияга қарши курашиш бўйича белгиланган чораларни амалиётда қўллаш маҳорати бўйича олинган билимларни қўллаш кўникмаларини такрорлашни таъминлаши зарур.

28. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқув материалларига мазкур Услубий кўрсатмаларнинг иловасида кўрсатилган намунавий мавзулар киритилиши мумкин.

8-боб. Қайта кўриб чиқиш ва ўзгартириш киритиш тартиби

29. Мазкур Услубий кўрсатмалар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилиги ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатлари ўзгарганда қайта кўриб чиқилиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси
хузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш
инспекцияси тизими ходимлари учун коррупцияга
қарши курашиш бўйича ўқитишни ташкил этиш юзасидан
услубий кўрсатмаларга
ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Агросаноат
мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси тизими ходимлари учун
коррупцияга қарши курашиш
бўйича ўқитишнинг
НАМУНАВИЙ ДАСТУРИ**

Мавзу	Мавзу таркиби
Коррупциянинг табиати.	Коррупция тушунчаси, шакллари ва сабаблари; Коррупция ижтимоий-ҳуқуқий ҳодиса сифатида; Жамиятда коррупцияга муносабат.
Коррупцияга қарши курашишнинг ҳуқуқий асослари.	Коррупцияга қарши курашиш бўйича халқаро амалиёт; Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги қонунчилик; Инспекция тизимида коррупцияга қарши курашиш бўйича ички ҳужжатлар.
Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш усуллари.	Коррупцияга қарши курашиш элементлари, шунингдек, Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида коррупцияга қарши курашиш бўйича муҳим чораларнинг таҳлили; Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларида манфаатлар тўқнашувини олдини олиш, аниқлаш ва ҳал қилиш; Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг хулқ-атвор қоидалари; Коррупцияга қарши курашиш соҳасида ходимлар ва таркибий бўлинмаларнинг мажбуриятлари ва ваколатлари; Маъмурий тартиб-таомиллар ва регламентлардан фойдаланиш. Маъмурий чегараларни олиб ташлаш; Коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик хавфи аниқланганда амалга ошириладиган ҳаракатлар.
Коррупциявий хавф-хатарлар ва одатий коррупциявий ҳуқуқбузарликлар.	Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари тизимида коррупциявий хавф-хатарлар ва ҳуқуқбузарликларнинг асосий турлари; Давлат мулки ва бюджет маблағларидан фойдаланиш бўйича

	<p>танловга оид тартиб-таомилларнинг самарадорлиги;</p> <p>Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг харидларни амалга ошириш фаолияти доирасида коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Давлат харидларини амалга оширишда коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Жисмоний ва юридик шахсларга оммавий хизматларни кўрсатишда коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Сертификатлаш ва назорат қилиш-рухсат беришнинг бошқа фаолиятида коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Қонулар ҳамда Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг ички ҳужжатларини тайёрлаш, қабул қилиш ва амалга ошириш жараёнидаги коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Текширувлар ўтказиш ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини ўрганишда коррупциявий хавф-хатарлар;</p> <p>Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмаларининг фаолиятидаги бошқа хавф-хатарлар.</p>
<p>Коррупцияга оид ҳуқуқбузарликни содир этганлик учун жавобгарлик</p>	<p>Коррупцияга оид ҳуқуқбузарликни содир этганлик учун ижтимоий жавобгарлик;</p> <p>Коррупцияга оид ҳуқуқбузарликни содир этганлик учун жиноий жавобгарлик;</p> <p>Коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик ҳақидаги ишлар бўйича Ўзбекистон Республикасида суд амалиёти.</p>
<p>Коррупцияга қарши фуқаролик жамияти</p>	<p>Коррупцияга қарши курашиш воситаси сифатида жамоатчилик назорати;</p> <p>ҳуқуқий негилизмни бартараф этиш ва фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш⁴</p> <p>коррупцияга қарши курашишда жамоат бирлашмалари ва оммавий ахборот воситаларининг роли;</p> <p>коррупцияга қарши ижтимоий фикр ва хулқ-атворни шакллантириш;</p> <p>оммавий қоралаш чоралари;</p> <p>фуқаролик жамияти институтларининг Инспекция ва унинг ҳудудий бўлинмалари билан ўзаро ҳамкорлиги.</p>